

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Факультет обліку, фінансів та підприємницької діяльності

Присвячується
130-річчю НУХТ

Всеукраїнська
науково-практична
конференція

**«Актуальні проблеми
економічного та соціального
розвитку підприємств
харчової промисловості»**

24 — 25 квітня 2014 рік

КИЇВ НУХТ 2014

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ АУДИТУ В ПРАКТИЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ФІРМ

Н.І. Беренда, канд. екон. наук, доцент

Національний університет харчових технологій

Роль аудитора була відома ще багато століть тому. Мають місце древньоєгипетські та древньоримські письмові згадки про те, що існували особи, яких наймали для перевірки роботи збирачів податків та розпорядників нерухомого майна. У середньовіччі у Великобританії феодали наймали незалежних контролерів-аудиторів, щоб мати гарантію того,

що отримані від робітників-фермерів прибуток правдиво відображений в обліку.

Сучасний аудит почав формуватися в кінці 19-го сторіччя з моменту виникнення поняття про компанію як самостійну юридичну особу. Це призвело до розподілу прав власності та функцій управління, внаслідок чого виникла необхідність захисту інтересів власників (акціонерів), які не приймали участі в щоденному процесі прийняття управлінських рішень. Тому значно зростає потреба в послугах незалежних професійних аудиторів.

З часом зростають вимоги до компаній з питань складання та подання фінансової звітності. Це суттєво збільшує вимоги до освіти, етичних норм та професійного навчання самих аудиторів.

В багатьох країнах до аудиторів висуваються наступні вимоги:

- ◆ членство у відповідних професійних організаціях;
- ◆ відповідна академічна і професійна підготовка, коли практичні і теоретичні екзамени провадять або професійні організації або відповідні урядові департаменти;
- ◆ достатній стаж практичної роботи за економічним, юридичним фахом;
- ◆ «незаплямований імідж», тобто за аудиторами не повинні рахуватися кримінальні злочини, особливо такі, що пов'язані з фінансовими махінаціями.

В англомовних країнах, з притаманними їм традиціями загального права, таких як США, Австралія, основна увага надається не законодавству, а стандартам, що розробляються та затверджуються професійними організаціями, як наприклад Рада по стандартах фінансового обліку в США.

В країнах континентальної Європи та в країнах з системами бухгалтерського обліку за європейськими принципами з традиціями громадянського права основна увага надається законодавству та фіскальним вимогам. Так директиви європейського законодавства про компанії до певного ступеню гармонізують контроль аудиту і бухгалтерського обліку серед держав-членів Євроспівки: вони встановлюють форми звітів, вирішують питання консолідації та питання подання аудиторських звітів та аудиторських висновків. Директиви містять мінімальні вимоги, що за що виходять за межі цих директив, однак не можуть пом'якшити вимоги, передбачені директивами.

Таким чином, на практиці між вимогами різних держав-членів Євроспівки спостерігаються значні відмінності, на них впливають також культурні і історичні цінності різних країн. Так в Німеччині в середньому достатня професійна підготовка досягається аудитором ближче до сорока років, тоді як у Великобританії — ближче до тридцяти. Різні вимоги до аудиту призводять до відмінностей в різних країнах стосовно обов'язковості аудиторських перевірок та кількості аудиторів. Так в Німеччині аудит проводиться лише за необхідністю і приблизна кількість аудиторів становить 7500 чол.; у Великобританії аудит є обов'язковим і кількість аудиторів становить понад 160000 чол. В США, де аудит є обов'язковим лише для компаній, включених до списку Комісії з цінних паперів і біржових операцій (SEC), нараховується

понад 300000 аудиторів. Для порівняння в Україні, де аудит законодавчо є обов'язковим майже для всіх господарських товариств, окрім ТОВ з 10-ма та меншою кількістю учасників, станом на 01.01.2013 р. кількість сертифікованих аудиторів становила 3139 чол., кількість аудиторських фірм — 1306 та 366 одноособових аудиторів.

Але не дивлячись на відмінності, що мають місце в країнах, з тих або інших питань беззаперечною умовою ефективної роботи аудиторів різних держав є дотримання (врахування) міжнародних стандартів аудиту (МСА) або національних стандартів (норм, нормативів), розроблених основи МСА.

Міжнародні стандарти аудиту розроблені Радою з міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості (РМСАНВ) Міжнародної федерації бухгалтерів (МФБ).

Міжнародна федерація бухгалтерів — це всесвітня організація бухгалтерів-професіоналів, заснована у 1977 році. Її мета — служіння інтересам суспільства, вдосконалення бухгалтерської професії на міжнародному рівні та розвиток сильної міжнародної економіки за допомогою впровадження та додержання високоякісних професійних стандартів, міжнародного зближення національних стандартів та висловлювання своїх думок в питаннях, що викликають широкий суспільний інтерес, де її професійні знання найбільш вагомі.[1, с. 12] МФБ складається зі 159 організацій-членів з усього світу, що представляють понад 2,5 мільйона професійних бухгалтерів-практиків, що працюють в промисловості, торгівлі, державному секторі та у сфері освіти. МФБ з самого початку визнала необхідність гармонізованої в міжнародному масштабі концептуальної бази, щоб могла відповідати на постійно зростаючі вимоги до професійних бухгалтерів з боку бізнесу, державного сектору чи сфери освіти.[1, с. 12] Одним із основних компонентів цієї концептуальної основи є Міжнародні стандарти аудиту (МСА), розроблені та впроваджені РМСАНВ.

У відповідності до МСА 200 «Мета та загальні принципи аудиторської перевірки фінансових звітів» метою аудиту фінансової звітності є надання аудиторіві можливості висловити думку стосовно того, чи складені фінансові звіти у всіх суттєвих аспектах згідно з визначеною концептуальною основою фінансової звітності.[1, с. 128]

Необхідність проведення аудиту ґрунтується на вимогах користувачів фінансової звітності. Фінансова звітність надає щорічно акціонерам та/або Раді директорів інформацію про управління активами, зобов'язаннями і власним капіталом компанії директорами та менеджментом. Існує також велика кількість інших користувачів, яким фінансова звітність потрібна в якості основи для прийняття управлінських рішень.[2, с. 59] Банкіри, кредитори та потенційні інвестори також мають зацікавленість до фінансових справ компанії.

Вимоги міжнародних стандартів аудиту дають можливість гарантувати, що фінансова звітність компанії, перевірена аудиторською фірмою, повна, об'єктивна і достовірна, не містить суттєвих перекозень, шахрайства і відповідає вимогам користувачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики* / Пер. з англ. мови О.В. Селезньов, О.Л. Ольховікова, О.В. Гик. — К.: ТОВ «ІАМЦ АУ «СТАТУС», 2004. — 1028 с.
2. *Аудитори зацікавлені в досконалому документі* / Н. Мосьпан // : Журнал Незалежний аудитор. — 2013. — № 10 — С. 59 – 60.